

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/14/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7123200330
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Maruščák
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7123200330.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Maruščáka a členov senátu JUDr. Frederiky Zozulákovej a JUDr. Denisy Novotnej Mlinárscikovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B. B., A. B., nar. XX.X.XXXX, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, dieťaťa rodičov: matka B. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, D., zastúpená JUDr. Erikou Beňovou, Škultétyho 2, Košice a otec A. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom E. F. G. XX, D., t.č. C. XX, D., v konaní o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Odbor sociálnych vecí a rodiny, Staničné námestie č. 9, Košice, o uloženie výchovného opatrenia a o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Košice I zo dňa 20.1.2023 č.k. 18P/8/2023-22 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

odôvodnenie:

Súd prvej inštancie uznesením uvedeným záhlaví nariadil neodkladné opatrenie, ktorým nariadil matke B. B., nar. XX.X.XXXX, dočasne odovzdať maloleté dieťa A. B. B., nar. XX.XX.XXXX, do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Zem detí - Košice, n.o., Muškátová 598/8, Turňa nad Bodvou. Trvanie tohto neodkladného opatrenia určil do právoplatného skončenia konania o uloženie výchovného opatrenia vedeného pred Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 18P/8/2023. Navrhovateľovi uložil bezodkladne oznámiť súdu zmenu pomerov alebo odpadnutie dôvodov, pre ktoré bolo toto neodkladné opatrenie nariadené.

Proti uvedenému uzneseniu matka podala v zákonnej lehote odvolanie, ktorým navrhla neodkladné opatrenie zrušiť a maloletého vrátiť do jej osobnej starostlivosti. Matka odvolanie odôvodnila tým, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice vo svojom návrhu uviedol nepravdivé argumenty, ktoré spôsobujú emočnú traumu jej aj jej dieťaťu. Uviedla, že z krízového centra sa odsťahovala k jej priateľovi, kde má vytvorené vhodné prostredie pre výchovu syna.

V konaní bol súdu prvej inštancie dňa 22.2.2023 doručený nový rodný list maloletého dieťaťa, v ktorom je už ako otec dieťaťa uvedený A. B., nar. XX.X.XXXX a priezvisko maloletého A. B. B.. Otec maloletého doručil súdu zároveň aj podanie označené ako návrh na zverenie dieťaťa do starostlivosti otca. V uvedenom návrhu uviedol, že nakoľko podľa priloženého rodného listu maloletého dieťaťa je jeho otcom, žiada maloletého zveriť do svojej opatery a zrušiť uznesenie súdu prvej inštancie o dočasnom odobratí dieťaťa, nakoľko dôvody dočasného odobratia pominuli. Ďalej uviedol, že býva v byte svojho nevlastného otca na C. H. G.XX I. D.. Náklady na bývanie má minimálne, nakoľko platí len energie. Byt je podľa otca riadne zariadený pre život a bude prispôbený maloletému dieťaťu a jeho potrebám. V byte býva s matkou dieťaťa. Momentálne je nezamestnaný, avšak príjem cca 800 Eur mesačne má z investícií a rovnako má aj finančné prostriedky na účte v banke. Jeho mama je ochotná mu s dieťaťom

v prípade potreby pomôcť. K dôvodom, pre ktoré bolo dieťa odobraté matke uviedol, že boli skreslené sociálnou pracovníčkou, ktorá do prípadu zahrnula aj osobné konflikty medzi ňou a matkou maloletého. Otec tiež poukázal, že samotný úrad v návrhu uviedol, že dieťa malo zabezpečené ošatenie, jedlo, hygienické potreby, kočík a iné veci, ktoré potrebovalo. Otec zdôraznil, že matka rada nakupuje veci pre maloletého. Peniaze, ktoré na dieťa dostáva, používa výlučne na potreby dieťaťa alebo ich odkladá na účet. Matka nepije, nefajčí, nedroguje. Vie rozpoznať dobrú vec od zlej. Jej agresivita vznikla skôr prostredím, v ktorom bola a tým, že jej každý radil niečo iné. Namietal tvrdenie úradu, že matka dáva dieťaťu nevhodnú stravu, nakoľko matka kupuje kvalitné mlieko Nutrillon a všetky iné dokrmovacie jedla a výživu kupuje podľa označenia či je vhodné pre dieťa a od koľkých mesiacov. Taktiež argument mentálnej subnormi považuje za scestný, nakoľko sedem mesiacov mala maloletého pri sebe a nikomu to nevadilo. Dieťa malo zabezpečené všetky potreby, bolo zdravé, pravidelne s ním navštevovala lekára, lieky predpísané lekárom mu dávala podľa toho ako mala určené, nakoľko jej ukázal kedy a koľko má dávkovať. Matka sa vie o dieťa postarať, bola s ním na dovolenke v Českej republike, kde musela prebaľovať a kŕmiť dieťa. Rovnako aj cez vianočné sviatky, kedy bola u neho. Otec tiež uviedol, že matka je objednaná k psychológovi aj psychiatrovi a nemá s tým žiadny problém ako tvrdí centrum. Otec potvrdil, že matka na dohodnuté psychiatrické vyšetrenie nešla, ale to len preto, že on na to zabudol a podľa neho jej to mohla pripomenúť aj sociálna pracovníčka. Matka mala údajne ohrozovať svojim správaním seba, dieťa aj ostatných, avšak počas doby, čo tam bývala nikomu neublížila. Otec sa vyjadril aj k tvrdeniu úradu, že matka nechodí k lekárovi, lebo sa jej nechce ísť autobusom alebo peši, pričom uviedol, že to bolo spôsobené tým, že nasnežilo a chodníky boli neodhrnuté, preto by to bolo riskantné. Rovnako k tvrdeniu, že o dieťa sa stará skôr stará matka, otec uviedol, že stará matka len pomáhala dcére so starostlivosťou. Otec poukázal aj na skutočnosť, že po odobratí dieťaťa bola matke umožnená návšteva až po 3 týždňoch, údajne išlo o adaptačnú dobu, a ďalšia návšteva až o mesiac, čo je nepochopiteľné, aby úlohou sociálnych pracovníkov bolo to, aby dieťa čo najskôr zabudlo na matku. Informovať sa o dieťati môže 2-krát za mesiac.

Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP).

Podľa § 367 CMP, neodkladné opatrenie vo veciach osobnej starostlivosti o maloletého. Neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého dočasne odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti. 2) Ak súd neodkladným opatrením nariadi odovzdanie maloletého do starostlivosti zariadenia na výkon rozhodnutia súdu, určí zároveň čas trvania neodkladného opatrenia, a to najdlhšie na šesť mesiacov. 3) O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do siedmich dní od doručenia návrhu. V tejto lehote súd uznesenie vyhotoví. 4) Uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné vyhlásením; ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné, len čo bolo vyhotovené. 5) Uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia súd môže doručiť účastníkom až pri uskutočnení jeho výkonu, ak je predpoklad, že by bol výkon rozhodnutia inak zmarený. Účastníkom, ktorí neboli prítomní pri výkone uznesenia, doručí súd uznesenie spolu so zápisnicou o priebehu výkonu dodatočne. 6) Ak do šiestich mesiacov od nariadenia neodkladného opatrenia nebol podaný návrh na začatie konania vo veci samej a súd zistí, že existujú dôvody pre ďalšie zotrvanie maloletého v náhradnej starostlivosti, začne konanie vo veci samej aj bez návrhu. 7) Súd zruší neodkladné opatrenie, ak sa zmenia pomery alebo ak odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené. 8) O návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia rozhodne súd do desiatich dní od jeho doručenia.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 325 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP), neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo je obava, že exekúcia bude ohrozená.

Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie v rozsahu vyplývajúcom z ustanovení § 65 a 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 CSP a contrario a dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, že v danom prípade navrhovateľ osvedčil naliehavosť zásahu do pomerov v rodine maloletého, a teda operatívny zásah súdu formou nariadenia neodkladného opatrenia bol nevyhnutný.

Odvolací súd poukazuje na to, že inštitút neodkladného opatrenia má slúžiť na ochranu práv maloletých detí v situáciách, keď sú práva detí zjavne ohrozené, a to až do doby, keď o veciach maloletých nebude právoplatne rozhodnuté podľa príslušných ustanovení Zákona o rodine. Zmyslom a účelom neodkladného opatrenia je rýchla (bezodkladná) a účinná úprava pomerov účastníkov bez toho, aby boli sporné otázky vyriešené konečným spôsobom, teda meritórnym rozhodnutím vo veci, pričom nepredstavuje samo o sebe výsledok procesu, v priebehu ktorého by súd zvažoval, aké dôkazy vykoná a ako bude vykonané dôkazy hodnotiť a aké skutkové zistenia z nich vyvodí, preto sú jediným relevantným podkladom pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia údaje a informácie obsiahnuté v spise, predovšetkým v návrhu a listinách predložených navrhovateľom, prípadne inými účastníkmi konania. Posúdenie, či je v konkrétnom prípade nevyhnutná bezodkladná ingerencia súdu do pomerov účastníkov, je ponechané na úvahu súdu, pričom v konaniach starostlivosti súdu o maloleté dieťa súd posudzuje nevyhnutnosť nariadenia neodkladného opatrenia z hľadiska záujmov maloletého dieťaťa. Účelom neodkladného opatrenia vo veciach maloletých je poskytnutie preventívnej ochrany ich práv a záujmov ešte pred ich porušením, či ohrozením. Pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia je potrebné skúmať všetky dôsledky, ktoré by mohli nastať pre maloleté dieťa, nakoľko v konaniach týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloleté deti je prioritný záujem týchto detí, ktorý nie je možné zamieňať so subjektívnymi predstavami rodičov.

Z obsahu preskúmaného spisu je odvolaciemu súdu zrejmé, že k podaniu návrhu na uloženie výchovného opatrenia a nariadenia neodkladného opatrenia zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny došlo dôvodne, vzhľadom na ohrozenie záujmov dieťaťa spôsobené neprimeraným správaním sa matky a vzhľadom na jej zdravotný stav aj jej neschopnosťou samostatne zabezpečovať starostlivosť o maloletého. Úrad bol na potrebu sociálneho šetrenia upozornený už v čase narodenia maloletého, a to zo strany Univerzitnej nemocnice L.Pasteura Košice, ktorá poukazovala na zdravotný stav matky. Matke bolo spolu s maloletým zabezpečené bývanie v Krízovom centre v Košiciach, kde vzhľadom na neprimerané správanie sa matky ju museli opakovane riešiť upozoreniami. Matka opakovane porušovala pravidla domáceho poriadku Krízového centra. Situácia s neprimeraným správaním, agresivitou voči maloletému, jej matke a ostatným klientom centra, ako aj vyhrážky z poškodenia daného zariadenia sa natoľko vystupňovali, že dňa 31.1.2023 došlo zo strany Krízového centra k ukončeniu Zmluvy o poskytovaní sociálnych služieb. Vzhľadom na uvedenú situáciu, nakoľko matka po opustení centra by ostala s maloletým bez dozoru a pomoci, s dôrazom na to, že matka nie je schopná zabezpečovať celkovú starostlivosť o maloletého sama, čo pre maloletého znamenalo ohrozenie jeho zdravia, ako aj ďalšieho vývoja, bolo nevyhnutné na čas do skončenia konania o uloženie výchovného opatrenia zabezpečiť dočasnú starostlivosť o dieťa. Preto súd prvej inštancie pristúpil k nariadeniu neodkladného opatrenia, ktorým nariadil matke odovzdať dieťa do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Zem deti, n.o.. Maloletý bol dňa 27.1.2023 prijatý do uvedeného zariadenia a následne umiestnený do profesionálnej náhradnej rodiny. Sociálne šetrenie vykonané úradom potvrdilo skutočnosti uvádzané v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, že matka nie je schopná sama zabezpečovať starostlivosť o maloletého. Matka počas tohto šetrenia nedokázala ani odpovedať na položené otázky, odpovedal za ňu otec dieťaťa. Rodičia síce prejavujú záujem o maloletého, telefonicky kontaktujú centrum, avšak telefonicky komunikuje prevažne partner matky (podľa aktuálneho rodného listu- otec

maloletého). K určaniu otcovstva k maloletému súhlasným vyhlásením rodičov pred matričným úradom došlo po nariadení neodkladného opatrenia a potom čo sa matka proti rozhodnutiu odvolala, teda v štádiu odvolacieho konania. Vzhľadom k tomu odvolací súd nepostupoval podľa ust. § 10 CMP majúc za to, že otec je účastníkom konania podľa § 7 CMP, preto ho uviedol do záhlavia rozhodnutia bez toho, aby o tom rozhodoval osobitným uznesením.

Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že rozhodnutie súdu o neodkladnom opatrení nepredstavuje rozhodnutie vo veci samej, ale jedná sa spravidla o rozhodnutie súdu v určitom štádiu konania vo veci samej. Dokazovanie v konaní o nariadení neodkladného opatrenia nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní. Toto dokazovanie je označované ako osvedčovanie. Na rozdiel od dokazovania, osvedčovanie znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. Pri ich zisťovaní súd neprihliada a ani nemusí prihliadať na všetky procesné formality, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní. Výsledkom takého postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvýš pravdepodobné. Všetky zásady dokazovania platné v civilnom procese sa však nemôžu uplatniť v celej šírke s ohľadom na potrebu poskytnutia rýchlej a účinnej ochrany práv, ktoré majú byť predmetom vydaného neodkladného opatrenia.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel odvolací súd k záveru, že vo veci maloletého bola v čase rozhodovania osvedčená nevyhnutnosť zásahu zo strany súdu nariadením neodkladného opatrenia upravujúceho pomery v rodine. Maloletý bol totiž v starostlivosti matky, ktorá túto starostlivosť vzhľadom na jej diagnózu mentálnu subnormu, nie je schopná zabezpečovať sama, keďže nedisponuje dostatočnými rodičovskými zručnosťami a schopnosťami. Uvedená diagnóza matke bráni v tom, aby vedela posúdiť potreby maloletého dieťaťa, poskytnúť mu primeranú celodennú starostlivosť v zmysle zabezpečenia stravy primeranej veku, dodržiavania časov kŕmenia, prebaľovania, pochopenia diagnóz dieťaťa a s tým súvisiacej potreby dodržiavania pokynov lekára pri liečbe. Tvrdenie v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia ohľadne agresivity, nevhodného a nevypočítateľného správania sa matky a hrubého porušovania domového poriadku krízového centra, z ktorých dôvodov matka stratila možnosť bývania v tomto krízovom centre, bolo potvrdené aj v písomnom podaní otcom dieťaťa, ktorý však z tohto nevhodného správania sa matky viní sociálnych pracovníkov centra. Odchod matky s maloletým z krízového centra po vypovedaní Zmluvy o poskytovaní sociálnych služieb by pre maloletého znamenalo riziko ohrozenia, či narušenia jeho života, zdravia, priaznivého psychického, fyzického a sociálneho vývinu, nakoľko matka sa nedokáže sama bez dozoru postarať o maloletého. Preto bol neodkladný zásah súdu nevyhnutný. Na tomto závere odvolacieho súdu nič nemení ani to, že po nariadení neodkladného opatrenia súdom prvej inštancie došlo k zápisu otca do rodného listu maloletého po súhlasnom vyhlásení rodičov pred matričným úradom dňa 20.2.2023, ako ani skutočnosť, že otec maloletého požiadal o zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti, pričom otec tvrdí, že matka má zabezpečené bývanie u neho a so starostlivosťou o maloletého jej pomôže. Uvedené skutočnosti sú totiž ešte len v rovine tvrdenia otca a predmetom dokazovania budú v rámci konania vo veci samej, po odstránení väd návrhu otca, nakoľko dokazovanie v tejto veci presahuje možnosti dokazovania vykonaného v rámci konania o nariadení neodkladného opatrenia, kde je súd viazaný zákonnou lehotou na rozhodnutie.

Odvolací súd vychádzajúc z vyššie uvedených skutočnosti má za to, že súd prvej inštancie zistil skutočný stav veci v rozsahu tak, ako to predpokladá platná právna úprava pre nariadenie neodkladného opatrenia, posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení a odvolací súd sa s jeho závermi plne stotožňuje. Matka v odvolaní neuviedla žiadne skutočnosti, ktoré by mali za následok iné rozhodnutie o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny na nariadenie neodkladného opatrenia, preto odvolací súd napadnuté uznesenie podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil s tým, že sa stotožnil aj s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ktoré len na zdôraznenie správnosti doplnil o ďalšie dôvody podľa ustanovenia § 387 ods. 2 CSP.

Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).